

ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการทางจิตพอเพียง จิตลักษณะ และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนในชุมชน: การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

อนันต์ แยมเย็น

อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

olan_story@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง ทางอ้อมของจิตพอเพียง จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนในชุมชน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 600 คน กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กลุ่มตัวแปรจิตพอเพียง ได้แก่ การรับรู้คุณค่าชีวิต กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ ได้แก่ ปทัสถานทางสังคม การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม และกลุ่มตัวแปรพฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมการมีจิตอาสา พฤติกรรมสืบสานวัฒนธรรม พฤติกรรมรักษาสีเสื้อวัดล้อม พฤติกรรมการใช้ชีวิตพอเพียง ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม พบว่า พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้รับอิทธิพลทางบวกโดยตรงจากตัวแปรเชิงสาเหตุจิตลักษณะตามสถานการณ์ และจิตพอเพียง กลุ่มตัวแปรสาเหตุนี้ ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ร้อยละ 49 นอกจากนี้ตัวแปรเชิงสาเหตุ จิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ มีอิทธิพลทางอ้อมไปยังพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผ่านตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ โดยร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 68

คำสำคัญ การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล เยาวชนในชุมชน พฤติกรรม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Sufficient Mind, Psychological Characteristics, and Situations Predicting Sufficiency-Economy Behavior of Youths: An Analysis of Structural Equation Modeling

Anan Yaemyuen

Lecturer, Faculty of Humanities and Social Science, Uttaradit Rajabhat University

olan_story@hotmail.com

Abstract

This research aimed to study direct and indirect effects of sufficient mind, psychological characteristics, situational factors, and psychological-situational characteristics on sufficiency-economy behavior of youths. The samples of this study were 600 youths living in the target communities. Psychological characteristics consisted of future-oriented and self-control traits, internal locus of control, and achievement motivation. Sufficient mind included perception of virtue. Situational factors consisted of norms, lessons learned from other people, and parenting with love, support, and reason. Psychological-situational characteristics comprised attitudes towards sufficiency-economy behavior. Behavioral factors included volunteer behavior, cultural-inheritance behavior, environmental-conservation behavior, and self-sufficient behavior. After analyzing direct, indirect, and total effects of all causal factors, the results suggested that psychological-situational characteristics and sufficient mind had a direct positive effect on sufficiency-economy behavior. These causal factors jointly explained 49% of the variance of sufficiency-economy behavior. In addition, psychological characteristics and situational factors were found to indirectly affect sufficiency-economy behavior through psychological-situational characteristics. They could jointly explained 68% of the variance.

Keywords: Influence Path Analysis, Youths in Communities, Behavior, Sufficiency Economy Path Analysis

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เยาวชนซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติ สามารถกระทำตนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีสุขได้ โดยหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดผลดี ซึ่งปัญหาที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมกับเยาวชน เช่น ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาการเรียน ปัญหาการบริโภค เป็นต้น (Bhanthumnavin, 2013)

สถาบันทางสังคม ซึ่งมีชุมชนเป็นส่วนหนึ่ง เป็นแหล่งขัดเกลา บ่มเพาะให้เยาวชนเป็นคนดี คนเก่ง และมีสุข การปลูกฝังให้เยาวชนทุกคนดำเนินชีวิตด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนสำคัญในช่วงที่ยังเป็นเยาวชน โดยมุ่งเน้นและให้ความสำคัญ พฤติกรรมการมีจิตอาสา เป็นพฤติกรรมที่ช่วยเหลือผู้อื่นหรือเพื่อส่วนรวม พฤติกรรมการสืบสานวัฒนธรรม การแสดงออกถึงความเป็นไทยโดยการแสดงออกถึงมารยาทที่ดีงาม การเป็นชาวพุทธที่ดี พฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อม เป็นการแสดงพฤติกรรมที่เป็นผลดีต่อสิ่งแวดลอมและทรัพยากรธรรมชาติ และพฤติกรรมการใช้ชีวิตพอเพียง เป็นการใชีวิตอย่างรู้คุณค่า มีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ซึ่งหากเยาวชนในชุมชนมีพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นสูงจะส่งผลดีต่อเยาวชนเองในอนาคต อีกทั้งยังส่งผลให้เยาวชนมีคุณภาพต่อสังคมและประเทศชาติ หากเยาวชนมีพฤติกรรมที่กล่าวมาน้อย จะส่งผลต่ออนาคตในภายหน้าที่มีเยาวชนขาดพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุด้าน จิตพอเพียง จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ว่ามีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมไปยังพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของจิตพอเพียง จิตลักษณะ และสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนในชุมชน

การประมวลเอกสาร

พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: ตัวแปร ความหมายและวิธีวัด

พฤติกรรมที่มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ พฤติกรรมการมีจิตอาสา โดยพื้นฐานของสังคมไทยเป็นสังคมที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน มีคุณธรรมและมีความรู้ที่จะเสียสละ เช่น เสียสละร่างกาย หรือการเสียสละในด้านอื่น ๆ พฤติกรรมสืบสานวัฒนธรรม ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมข้ามชาติเพิ่มมากขึ้น โดยเข้ามาสู่ครอบครัว ชุมชน และสังคม ดังนั้นเยาวชนที่มีภูมิคุ้มกันตนน้อย หรืออาจจะไม่มีภูมิคุ้มกันตน อาจส่งผลต่อพฤติกรรมการสืบสานวัฒนธรรมที่ดีงามได้ พฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อมสิ่งแวดลอมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของเยาวชนในชุมชน เพื่อให้เติบโตด้วยคุณภาพชีวิตที่ดี

มีสิ่งแวดล้อมที่ดีในชุมชน เยาวชนจะต้องตระหนักรู้ มีเหตุมีผลในการดำเนินชีวิตและรักสิ่งแวดล้อมเพื่ออนาคตที่ดี พฤติกรรมการใช้ชีวิตพอเพียง เยาวชนจะต้องรู้จักพอประมาณในการดำเนินชีวิต ใช้จ่ายอย่างประหยัด รวมทั้งรู้คุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว และอยู่ในชุมชน วิธีการวัดพฤติกรรมนี้ วัดได้จากแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่าที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น

รูปแบบการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) เป็นรูปแบบของกรอบความคิดที่ก้าวหน้าที่สุดในปัจจุบันในวิชาการทางจิตวิทยาที่ศึกษาพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ซึ่งรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมเป็นรูปแบบหนึ่ง ในการรวมทฤษฎีต่าง ๆ ที่ศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ โดยได้สรุปว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากสาเหตุได้ถึง 4 ประเภท (Magnusson & Endler, 1997) คือ 1) ลักษณะของสถานการณ์ปัจจุบัน 2) จิตลักษณะเดิมของผู้กระทำ 3) จิตลักษณะร่วมกับสถานการณ์ ที่เรียกว่า “ปฏิสัมพันธ์แบบกลไก” (Mechanical Interaction) และ 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์ (Organismic Interaction) เป็นลักษณะทางจิตของบุคคล ผู้กระทำที่เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ปัจจุบันของบุคคลกับจิตลักษณะเดิมของเขา ทำให้เกิดจิตลักษณะตามสถานการณ์ขึ้น นอกจากนี้เพิ่มสาเหตุขึ้นมาอีก 1 สาเหตุได้แก่ 5) จิตพอเพียง ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบไปด้วยความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกัน และการรับรู้คุณค่าความดี ดังนั้นรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมสอดคล้องกับจิตลักษณะบางอย่างที่เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้กระทำนั้นซึ่งเป็นจิตลักษณะที่แตกต่างกันไปอย่างมากในแต่ละบุคคลที่ได้ถูกศึกษาทั้ง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ทำให้การเรียนรู้ และการรับรู้ในปัจจุบันแตกต่างกัน (Bhanthumnavin, 1998, pp. 105-108)

จิตลักษณะเดิมกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมที่ใช้ในงานวิจัยนี้ได้นำมาจากทฤษฎีต้นไม้วิจัยธรรมที่แสดงถึงสาเหตุของพฤติกรรม การเป็นคนดี และคนเก่ง ซึ่งเป็นทฤษฎีที่สรุปลักษณะทางจิตใจ ในสถานการณ์ต่าง ๆ (Bhanthumnavin, 1996) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังต่อไปนี้ *ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน* เป็นความสามารถในการคาดการณ์ไกลเห็นความสำคัญของสิ่งที่เกิดในอนาคต ตลอดจนความสามารถในการควบคุมตนบังคับตนเองให้เข้าใจธรรมชาติของชีวิต ตามกฎสามัญลักษณ์เพื่อความสามารถในการปรับตัวด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าที่จะมีมาในอนาคต ดังนั้นลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน จึงมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดค่าใช้จ่าย (Suwandee, 2008) *ความเชื่ออำนาจในตน* คือความเชื่อเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นกับตนไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งดีหรือไม่ดีก็ตาม สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการกระทำของตนเองมากกว่าอิทธิพลภายนอก ซึ่งตรงข้ามกับความเชื่ออำนาจภายนอกตน จะเป็นผู้ที่คิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนนั้นมาจากโชคเคราะห์ความบังเอิญ หรือเกิดจากการกระทำของผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง ดังนั้นความเชื่ออำนาจในตนมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดทรัพยากร (Chueasathuchon, 2009) *แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์* กล่าวถึง โดยมีความพยายามไม่ย่อท้อ รวมทั้งมีการวางแผน และกำหนดขอบเขตของการกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเองได้เป็นอย่างดี

จิตพอเพียงกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จิตพอเพียง ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบไปด้วย การรับรู้คุณค่า เป็นการรับรู้ต่อสิ่งทีบุคคลหรือสภาพแวดล้อมกระทำให้แก่ตนโดยสิ่งที่กระทำให้ตนนั้นเป็นสิ่งที่มีความค่า มีประโยชน์ต่อผู้ได้รับ และผู้ที่ได้รับสิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์นั้นเกิดจิตสำนึกในความพร้อมที่จะตอบแทนแก่บุคคล ชาติ ศาสนา แผ่นดิน หรือสิ่งที่ให้ประโยชน์นั้นแก่ตน (Wairojawittayakarn, 2008)

สถานการณ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม เป็นสาเหตุภายนอกตัวบุคคลที่คาดว่ามื่ออิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้น ซึ่งเป็นตัวแปรที่มาจากสถาบันทางสังคมที่สำคัญต่าง ๆ เช่น ครอบครัว มหาวิทยาลัย สังคม ได้แก่ ปทัสถานทางสังคม การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล ว่ามีความเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนมากน้อยเพียงใด ปทัสถานทางสังคม หมายถึง การรายงานเกี่ยวกับการรับรู้ว่าอาจารย์และเพื่อน ต้องการให้ตนปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด และคล้ายตามบุคคลเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด ซึ่งปทัสถานทางสังคมสอดคล้องกับพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (Wairojawittayakarn, 2008) พฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และพฤติกรรมการสนับสนุนให้ผู้อื่นทั้งขยะอย่างเหมาะสม (Isarapak, 2006) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง หมายถึง สิ่งที่เห็นจากผู้ปกครอง บิดา มารดา ว่ามีการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด ซึ่งการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมีความเกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการรักษาความสะอาด (Saiphophu, 2003) พฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ (Numniam, 2003) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล กล่าวถึงการรับรู้จากผู้ปกครอง บิดา มารดาของตน อบรมเลี้ยงดูแบบลักษณะให้ความรัก ให้ความใกล้ชิดสนิทสนมยอมรับตน และช่วยเหลือสนับสนุนตนมากน้อยเพียงใดมีการให้รางวัลเมื่อตนกระทำความดี ลงโทษเมื่อตนกระทำผิด และได้อธิบายเหตุผลในการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของตนมากน้อยเพียงใด และทำได้สม่ำเสมอเพียงใด

จิตลักษณะตามสถานการณ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในงานวิจัยนี้ได้ประมวลเอกสารพบตัวแปรที่สำคัญ 1 ตัวแปร ที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ *ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง* หมายถึง จิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคล อยู่ในรูปของความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกนี้เกิดจากความรู้สึกเชิงประเมินค่าของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้นคือความรู้สึกว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์หรือโทษมากน้อยเพียงใด ทำให้มีความรู้สึกโน้มเอียงในทางชอบ พอใจมากน้อยต่อสิ่งนั้น เมื่อเกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลนั้นย่อมจะมีความพร้อมที่จะกระทำสิ่งนั้นไปในทางที่สอดคล้องกับความชอบหรือไม่ชอบของตนต่อสิ่งนั้น

สมมติฐานในการวิจัย

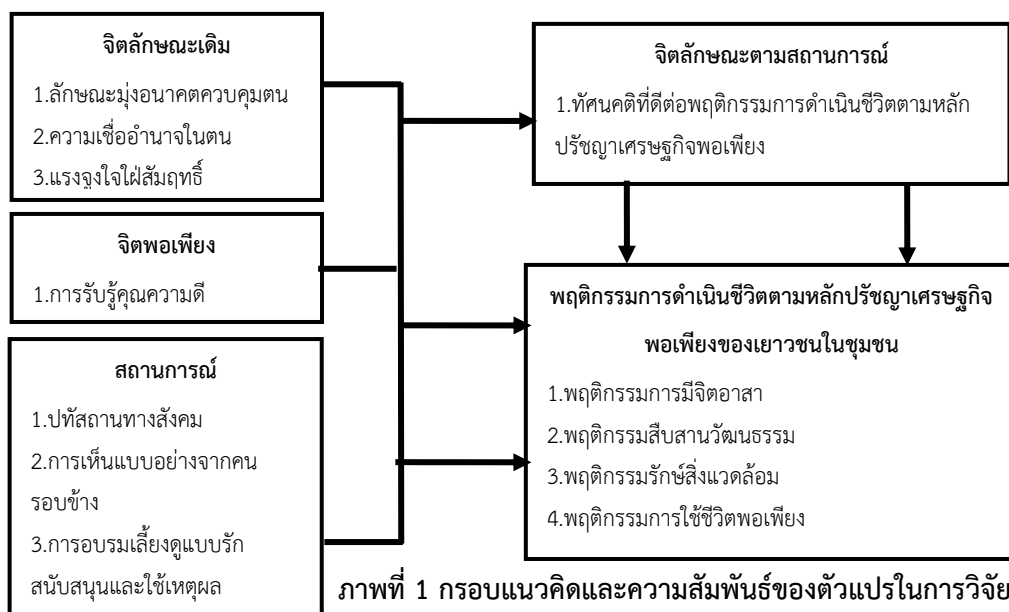
สมมติฐาน กลุ่มตัวแปร จิตลักษณะเดิม จิตพอเพียง และสถานการณ์ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้คุณค่าชีวิต ปทัสถานทางสังคม การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล มีอิทธิพลทางตรงไปยังพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ ทักษะชีวิตที่ดีต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

งานวิจัยนี้ได้ใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) (Magnusson & Endler, 1997; Bhanthumnavin, 2009) เป็นกรอบแนวคิดและความสัมพันธ์ของตัวแปรในการวิจัย

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ เยาวชนในชุมชน โดยงานวิจัยนี้ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน กำหนดโควตา (Multistage Quota Random Sampling) โดยมีตัวแปรในการสุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ 1) จังหวัด จำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดนครราชสีมา 2) อำเภอ/เขต จำนวน 3 พื้นที่ ได้แก่ อำเภอเมือง 2 อำเภอ และเขตธนบุรีจำนวน 1 เขต 3) ประเภทชุมชน ได้แก่ ชุมชนเมือง ชุมชนบท 4) ชุมชน จำนวน 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนประสานมิตร ชุมชนท่าอิฐล่าง ชุมชนบ้านป่าไผ่ และ 5) เยาวชนในชุมชน ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างในครั้งนี้ได้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดที่สมบูรณ์จำนวน 600 คน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดและความสัมพันธ์ของตัวแปรในการวิจัย

เครื่องมือวัดตัวแปร

งานวิจัยนี้มีเครื่องมือในการวัดตัวแปรจำนวน 12 แบบวัด โดยข้อคำถามทั้งหมดเป็นแบบวัดแบบมาตรประเมินรวมค่ามีมาตร 6 หน่วย แบบวัดไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างในที่นี้คือ เยาวชนในชุมชนจำนวน 100 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคุณภาพรายข้อ โดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติ 2 ประเภท ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) หรือการหาค่า t -ratio โดยมีเกณฑ์ว่า ค่า t ควรมากกว่าหรือเท่ากับ 2.00 ขึ้นไป และ/หรือ 2) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อนั้นรวมอยู่ (Item-Total Correlation) หรือค่า r โดยมีเกณฑ์ว่า ค่า r ควรมีค่ามากกว่า 0.20 ขึ้นไป ซึ่งจะคัดเลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์ค่า t เป็นหลัก และข้อความเหล่านี้อาจต้องครอบคลุมเนื้อหาของตัวแปรตามแผนผังของนิยามปฏิบัติการของตัวแปรนั้น ๆ นอกจากนี้ยังได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อหา Construct Validity สำหรับเกณฑ์ในการตัดสินความกลมกลืนของโมเดลนั้น ใช้ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Fit Measures) โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของ Hair, Black, Babin, Anderson, & Tatham (2006) และ Diamantopoulos & Siguaw (2000) รวมทั้งมีการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแต่ละชุดด้วย (ตารางที่ 2)

แบบวัดพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยตัวแปรพฤติกรรมการมีจิตอาสา มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน แสดงออกถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคคลรอบข้าง ให้การช่วยเหลือโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน วัดด้วยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 พฤติกรรมสืบสานวัฒนธรรม มีเนื้อหาเกี่ยวกับแสดงพฤติกรรมมารยาททางสังคม ทางกายและวาจา การแสดงออกถึงความเป็นไทย กินของไทย ใช้ของไทย และเที่ยวเมืองไทย และการแสดงถึงการเป็นชาวพุทธที่ดี วัดด้วยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 พฤติกรรมรักษาสีเสื้อแวดล้อม มีเนื้อหาเกี่ยวกับการฟื้นฟูพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตามกฎหมายเกณฑ์ ธรรมนูญ ร่วมมือตลอดจนการอนุรักษ์และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม วัดด้วยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 และพฤติกรรมการใช้ชีวิตพอเพียงมีเนื้อหาเกี่ยวกับการกระทำหรือการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความมีเหตุผล พอประมาณ มีภูมิคุ้มกันตน ความรู้ และคุณธรรม วัดด้วยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

แบบวัดกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม ประกอบด้วยตัวแปร *ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน* มีเนื้อหาเกี่ยวกับปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคต และบังคับตนเองให้อดได้รอได้ วัดด้วยแบบวัดที่มีพื้นฐานมาจากแบบวัดของสุชาติ ชลานุเคราะห์ (Chalanukhro, 2010) จำนวน 10 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 *ความเชื่ออำนาจในตน* มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อของบุคคลว่าการที่ตนจะได้รับผลดีผลเสียที่เกิดขึ้นในงาน เป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับโชคชะตา สิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของตนเอง หรือเกิดจากบุคคลอื่น วัดด้วยแบบวัดที่มีพื้นฐานมาจากแบบวัดของเมธิณี คุปพิทยานันท์ (Kupapithayanun, 2003)

จำนวน 10 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความมุ่งมั่นหรือความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ และมีความเพียรพยายาม เพื่อกระทำสิ่งนั้นให้บรรลุโดยไม่ทอดทิ้งอุปสรรคหรือสิ่งกีดขวาง พยายามฝ่าฟันให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ แบบวัดนี้เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นโดยดวงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วนิันทน (Bhantumnavin & Vanindananda, 1993) จำนวน 10 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

แบบวัดกลุ่มตัวแปรจิตพอเพียง ประกอบด้วยตัวแปร *การรับรู้คุณค่าชีวิต* มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ต่อสิ่งที่บุคคลหรือสภาพแวดล้อมกระทำให้แก่ตนโดยสิ่งที่กระทำให้ตนนั้นเป็นสิ่งที่มีความค่า มีประโยชน์ต่อผู้ได้รับ และผู้ที่ได้รับสิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์นั้นเกิดจิตสำนึกในความพร้อมที่จะตอบแทนแก่บุคคล ชาติ ศาสนา แผ่นดิน หรือสิ่งที่ให้ประโยชน์นั้นแก่ตน วัดด้วยแบบวัดที่นำมาจากแบบวัดของดวงเดือน พันธุมนาวิน (Bhantumnavin, 2008) จำนวน 10 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

แบบวัดกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ ประกอบด้วยตัวแปร *ปทัสถานทางสังคม* มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรายงานเกี่ยวกับการรับรู้ว่าอาจารย์และเพื่อน ต้องการให้ตนปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด และคล้อยตามบุคคลเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด วัดด้วยแบบวัดที่ปรับปรุงมาจากแบบวัดในงานวิจัยของ จิตติพร ไวรจันวิทย์การ (Wairojawittayakarn, 2008) จำนวน 10 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 *การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง* มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรายงานเกี่ยวกับการรับรู้ว่าอาจารย์และเพื่อน ต้องการให้ตนปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด และคล้อยตามบุคคลเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด แบบวัดนี้เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวนที่ใช้จริงจำนวน 10 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 และ *การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล* มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรายงานเกี่ยวกับการรับรู้ว่าผู้ปกครอง บิดา มารดาของตนอบรมเลี้ยงดูแบบลักษณะให้ความรัก ให้ความใกล้ชิดสนิทสนมยอมรับตน และช่วยเหลือสนับสนุนตนมากน้อยเพียงใดมีการให้รางวัลเมื่อตนกระทำความดี ลงโทษเมื่อตนกระทำผิด แบบวัดนี้เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นโดยดวงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วนิันทน (Bhantumnavin & Vanindananda, 1993) จำนวน 10 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

แบบวัดกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ประกอบด้วย *ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม* *การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง* มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกนี้เกิดจากความรู้สึกเชิงประเมินค่าของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้นคือความรู้สึกว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์หรือโทษมากน้อยเพียงใด แบบวัดนี้เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวนที่ใช้จริงจำนวน 10 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทางผู้วิจัยจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยและนักศึกษาผู้ช่วยวิจัยเข้าไปเก็บแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามคนละ 1 ชุด และให้ผู้ตอบตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยจะเป็นผู้อธิบายขั้นตอนการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ผู้วิจัยและ

นักศึกษาผู้ช่วยวิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบวัดอีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์ จากนั้นผู้วิจัยได้แจกของสำรวจเป็นสิ่งที่ตอบแทนให้กับผู้ตอบแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยนี้มี 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทแรก สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบวัด ได้แก่ การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วย t-test และการหาค่าความสัมพันธ์รายข้อกับแบบวัด ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ทำการหาค่าความเชื่อมั่นแบบอัลฟา ตลอดจนสถิติเบื้องต้น เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ เป็นต้น ประเภทที่สอง สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (A Structural Equation Modeling)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการทดสอบโมเดลความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมด พบว่ามีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตารางที่ 1 (ไคร์-สแควร์ = 44.53 df = 26 GFI = 0.96 CFI = 0.98 NFI = 0.96 IFI = 0.98 RMSEA = 0.036 SRMR = 0.039) โดยพิจารณาตามเกณฑ์ (ไคร์-สแควร์, df, GFI, CFI, NFI, IFI, RMSEA, และ SRMR) ของ Hair, Black, Babin, Anderson, & Tatham, (2006) และ Diamantopoulos & Sigauw (2000)

จากภาพที่ 2 ปรากฏว่า ตัวแปรแฝงภายในด้านพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ พฤติกรรมการใช้ชีวิตพอเพียง (น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.88) รองลงมาคือ พฤติกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อม (น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.76) พฤติกรรมการมีจิตอาสา (น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.56) และพฤติกรรมการสืบสานวัฒนธรรม (น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.54) และตัวแปรแฝงภายในด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ มี 1 องค์ประกอบ คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00)

สำหรับตัวแปรแฝงภายนอกด้านจิตลักษณะเดิมประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.78) ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.56-0.74 ตัวแปรแฝงภายนอกด้านจิตพอเพียง ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ คือ การรับรู้คุณค่าชีวิต (น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00) และตัวแปรแฝงภายนอกด้านสถานการณ์ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดคือ ปทัสถานทางสังคม (น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.73) ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.45-0.49

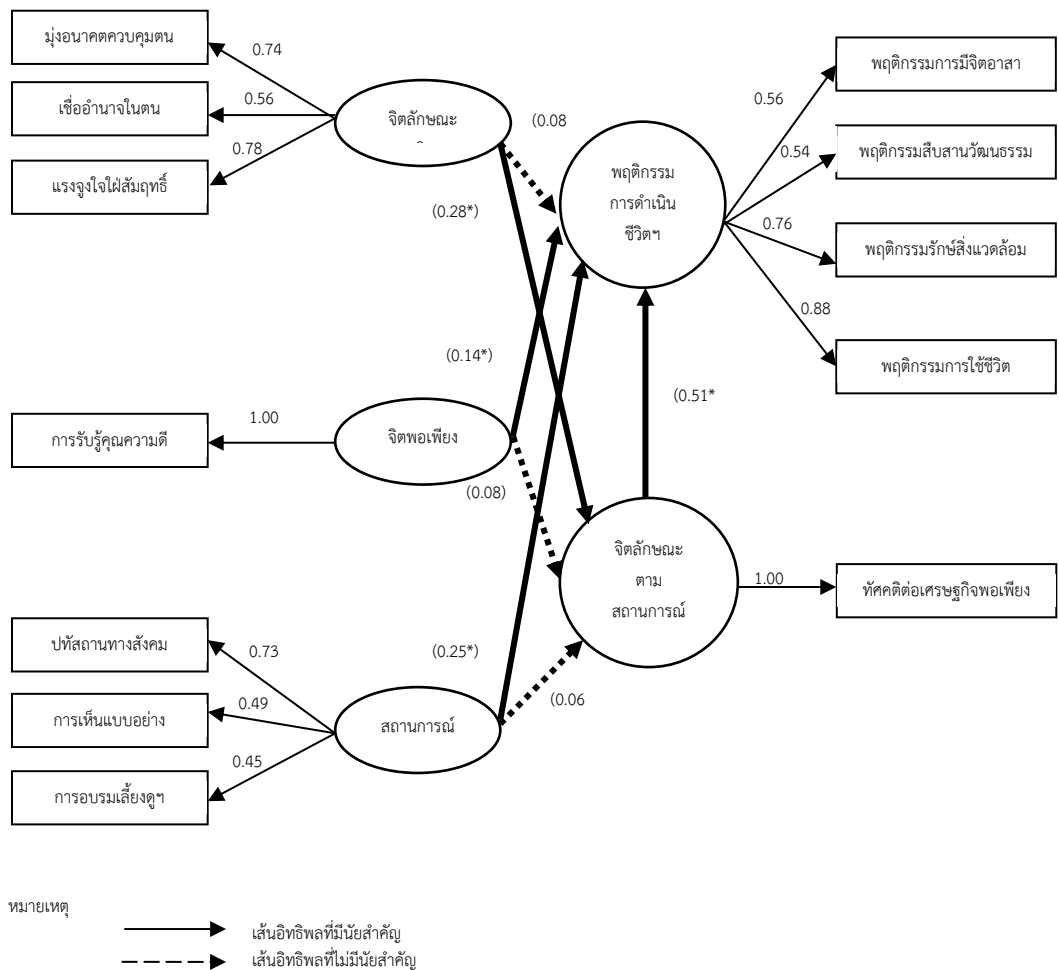
เมื่อศึกษาอิทธิพลรวม (Total Effect: TE) อิทธิพลทางตรง (Direct Effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect: IE) ของตัวแปรแฝงภายในพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยรวมสูงที่สุดต่อพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือตัวแปรแฝงภายในด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ (TE=0.51) รองลงมาได้แก่ ตัวแปรแฝงภายนอกด้านสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม และจิตพอเพียง (TE=0.47, 0.28 และ 0.26 ตามลำดับ)

จากภาพที่ 2 จะเห็นได้ว่า ตัวแปรแฝงภายในพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝง 3 ตัว ได้แก่ ตัวแปรแฝงภายในด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งมีค่าอิทธิพลเป็นบวก (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.51) และตัวแปรแฝงภายนอกด้านจิตพอเพียงและสถานการณ์ซึ่งมีค่าอิทธิพลเป็นบวก (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.26 และ 0.47 ตามลำดับ) โดยค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการโครงสร้างตัวแปรแฝงภายในพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเท่ากับ 0.49

ตัวแปรแฝงภายในด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้รับอิทธิพลทางตรงจาก ตัวแปรแฝงภายนอก 1 ตัว คือ 1) ตัวแปรแฝงภายนอกด้านจิตลักษณะเดิม ซึ่งมีค่าอิทธิพลเป็นบวก (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.28) โดยค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการโครงสร้างตัวแปรแฝงภายในด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์มีค่าเท่ากับ 0.68

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวแปรผล	R ²	อิทธิพล	ตัวแปรเชิงสาเหตุ			จิตลักษณะตามสถานการณ์
			จิตลักษณะเดิม	จิตพอเพียง	สถานการณ์	
พฤติกรรม	0.49	DE	0.08	0.14*	0.25*	0.51*
		IE	0.03	0.12*	0.22*	-
		TE	0.11	0.26*	0.47*	0.51*
จิตลักษณะตามสถานการณ์	0.68	DE	0.28*	0.08	0.06	-
		IE	-	-	-	-
		TE	0.28*	0.08	0.06	-
Fit Index (ไคว-สแควร์ = 44.53 df = 26 GFI = 0.96 CFI = 0.98 NFI = 0.96 IFI = 0.98 RMSEA =0.036 SRMR =0.039)						

ภาพที่ 2 ผลการทดสอบความกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุด้านจิตพอเพียง จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่มีต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยตัวแปรแฝงในกลุ่มรวม

($n=600$ คน, $*p<0.05$)

ตารางที่ 2 คุณภาพของเครื่องมือวัดตัวแปรในงานวิจัย (การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน) (Confirmatory Factor Analysis)

แบบวัด	จำนวน (ข้อ)	Cronbach's alpha	R ²	P _c >0.60	P _v >0.50	Fit Index						
						ค่า χ^2	df	p value	RMSEA	NFI	CFI	AGFI
1.พฤติกรรมกรรมาจริตอาสา**	10	.84	0.57	0.78	0.67	93.05	49	0.00	0.03	0.98	0.99	0.98
2.พฤติกรรมสืบสานวัฒนธรรม **	10	.82	0.77	0.81	0.58	60.32	31	0.00	0.03	0.97	0.98	0.98
3.พฤติกรรมรักษาสีเสื้อแวล้อม**	10	.85	0.51	0.87	0.63	53.34	30	0.00	0.04	0.96	0.94	0.98
4.พฤติกรรมการใช้ชีวิตพอเพียง**	10	.84	0.56	0.81	0.72	55.40	33	0.00	0.04	0.97	0.98	0.97
5.ลักษณะมุ่งอนาคตควบคู่ตน	10	.80	0.55	0.88	0.74	41.61	22	0.00	0.04	0.99	1.00	0.97
6.ความเชื่ออำนาจในตน	10	.83	0.61	0.81	0.68	55.24	29	0.00	0.03	0.98	1.00	0.96
7.แรงจูงใจไม่สิ้นฤทธิ์	10	.84	0.54	0.85	0.71	48.12	25	0.00	0.03	0.99	0.99	0.97
8.การรับรู้คุณค่า	10	.83	1.00	0.72	0.54	57.84	32	0.00	0.04	0.97	0.99	0.96
9.ปลื้มงานทางสังคม	10	.81	0.56	0.86	0.73	44.35	23	0.00	0.03	0.98	0.99	0.97
10.การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง**	10	.80	0.61	0.88	0.72	35.27	19	0.00	0.02	0.98	0.99	0.97
11.การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุน	10	.86	0.53	0.84	0.71	41.24	22	0.00	0.02	0.99	1.00	0.98
12.ทัศนคติต่อพฤติกรรมเศรษฐกิจ พอเพียง**	10	.83	1.00	0.89	0.73	70.24	36	0.00	0.04	0.98	0.99	0.96

หมายเหตุ ** แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้าง

การสรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ปรากฏว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผลประการแรกพบว่า จิตลักษณะตามสถานการณ์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า ตัวแปรแฝงภายในทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสำคัญมากที่สุด Fishbine & Ajzen (1975) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่นักจิตวิทยาสังคมคิดค้นขึ้นเพื่อนำมาทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลจะแสดงพฤติกรรมอะไรออกมาจะขึ้นอยู่กับความเชื่อ ความรู้สึก และความเข้าใจ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางสังคม (Karomprach Klaykaew, 2014; Bhanthumnavin, 2013; Malinin, 2009; Wairojawittayakarn, 2008; Suwandee, 2008; Bissing-Olson, Fielding, & Iyer, 2016; Fielding, McDonald, & Louis, 2008) ซึ่งพบผลวิจัยว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจริยธรรมในการเรียน พฤติกรรมการเสี่ยงอย่างมีสติ พฤติกรรมการประหยัด พฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมรักษาความสะอาด พฤติกรรมเพื่อสังคม และพฤติกรรมเคลื่อนไหวสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ตัวแปรแฝงภายนอกจิตพอเพียง และสถานการณ์ มีอิทธิพลทางตรงที่มีนัยสำคัญไปยังพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ปทัสถานทางสังคม และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง โดยตัวแปร 2 ตัวนี้เป็นตัวแปรด้านสถานการณ์ ซึ่งมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสนับสนุนให้เพื่อนปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (Wairojawittayakarn, 2008) และนอกจากนี้ยังพบอีกว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และแรงจูงใจอาสา ซึ่งเป็นตัวแปรด้านสถานการณ์เช่นเดียวกัน มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตอาสาอีกด้วย (Seangdoun & Intarakamhang, 2016)

ตัวแปรแฝงภายนอกจิตลักษณะเดิม มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยผ่านตัวแปรแฝงภายในจิตลักษณะตามสถานการณ์ โดยมี ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลเห็นความสำคัญของสิ่งที่เกิดในอนาคต ความเชื่ออำนาจในตน ความเชื่อเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นกับตน ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งดีหรือไม่ดีก็ตาม และตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง การมีความพยายามไม่ย่อท้อ รวมทั้งมีการวางแผน และกำหนดขอบเขตของการกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเองได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว ดุจเดือน พันธุมนาวิณ และจุฑารัตน์ กิตติเชมกร (Karomprach Klaykaew, 2014; Bhanthumnavin, 2013; Kittikhamakorn, 2010)

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในอนาคตและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. สามารถนำผลการวิจัยเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างชุดฝึกอบรม เพื่อพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสม จากนั้นจึงดำเนินการทำการวิจัยเชิงทดลอง ประเมินผลชุดฝึกอบรมเหล่านี้ โดยเฉพาะแนวทางในการพัฒนาจิตลักษณะสถานการณ์ 2 ด้านที่สำคัญคือ 1) พัฒนาให้ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 2) ส่งเสริม

ให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาให้เยาวชนสร้างทัศนคติที่ดีและมีความรู้ในการป้องกันหรือลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้ชีวิตพอเพียง

2. การพัฒนาสื่อในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง หรือการใช้ชีวิตพอเพียงเพื่อการปรับเปลี่ยน ทัศนคติ และพฤติกรรม โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับคุณลักษณะเบื้องต้นของเยาวชน รวมถึงการสร้างกลวิธีในการนำเสนอข้อมูลโดยไม่ก่อให้เกิดแรงต่อต้าน อันจะทำให้เยาวชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ตามที่คาดหวัง โดยอาจใช้สื่อในรูปแบบของการได้รับความรู้จากเพื่อน ครอบครัว ครู อาจารย์ เป็นปัจจัยเสริมเพื่อผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปในทางที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับ

3. ควรเพิ่มเติมตัวแปรอื่น ๆ ในงานวิจัยขึ้นต่อ ๆ ไป เช่น ความชอบเสียอย่างเหมาะสม หรือประเภทของมหาวิทยาลัยที่เน้นเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผลการวิจัยปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีความเด่นชัดมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเสริมผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพในกลุ่มตัวอย่างที่สำคัญ ตามวิธีการที่เหมาะสม ได้แก่ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก หรือการสนทนาแบบกลุ่มเพื่อให้สามารถตอบคำถามการวิจัย ให้มีความครอบคลุมและละเอียดมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มจุดแข็งในส่วนของการยืนยันและสรุปผล

เอกสารอ้างอิง

- Bhantumnavin, D. & Vanindananda, N. (1993). *Psychological and Behavioral characteristics of school adolescents from at-risk families and preventive factors*. Research report, National Youth Bureau.
- Bhantumnavin, D. (1996). *The Theory of Moral Tree Research and Individual Development*. (2nded). Academic Development Project: National Institute of Development Administration.
- Bhantumnavin, D. (1998). Interactionism model to research the causes of human behavior and behavioral development, Bangkok [in Thai]. *Thai Dental Nurse Journal*. 10(2), 105-108.
- Bhantumnavin, D. (2008). *The Research to develop multilevel measuring tools of mind characteristics as the philosophy of sufficiency economy context*. Research report, National Research Council of Thailand.

- Bhanthumnavin, D. (2009). *Principles and Methods of Literature Review for Research Excellence in Psycho-Behavioral Science*. Research report, National Institute of Development Administration.
- Bhanthumnavin, D. (2013). *Antecedents of Mindful Risk-Taking Behavior in Secondary School Students: A Path Analysis Approach*. Research report, National Research Council of Thailand.
- Bissing-Olson, M. J., Fielding, K. S., & Iyer, A. (2016). Experiences of Pride, Not Guilt, Predict Pro-Environmental Behavior When Pro-Environmental Descriptive Norms Are More Positive. *Journal of Environmental Psychology*, 45, 145-153.
- Chalanukhro, S. (2010). *Psychosocial Correlates of Moral-Work Behavior of Health Center Chiefs*. (Master's Thesis). National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Chueasathuchon, C. (2009). *Antecedents and Consequences Concerning Learning Curiosity and Righteous Behaviors of Students in Rajabhat University*. Bangkok. Research report, National Research Council of Thailand.
- Diamantopoulos, A., & Siguaw, J. A. (2000). *Introducing LISREL*. London: Sage Publications.
- Fielding, K. S., McDonald, W. R., & Louis, W. R. (2008). Theory of Planned Behaviour, Identity and Intentions to Engage in Environmental Activism. *Journal of Environmental Psychology*, 28, 318-326.
- Fishbein, M & Ajzen, I. (1975). *Belief Attitude Intention and Behavior: An Introduction and Research*. NY: Addison-Wesley.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R.E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate Data Analysis*. (6th ed). NJ: Pearson Education.
- Isarapak, P. (2006). *Integration of Society and Psychological Characteristics on Waste Dumping Behavior of Senior High School Students*. (Master's Thesis), National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Karomprach, K. K. (2014). Family and Educational Institution Situations and Psychological Characteristic related to Ethical Behaviors of Undergraduate Students, Bangkok [in Thai]. *The International Journal of Behavioral Development*, 6(1), 159-175.

- Kittikhamakorn, J. (2010). *Psychosocial Factors Related to Work Behavior on Responsibility and Participation of Supporting Staff*. (Master's Thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok.
- Kupapithayanun, M. (2003). *The Effect of Psycho-Behavioral Training on Promoting Dental Health Behavior of Primary School Children*. Research report, National Research Council of Thailand.
- Magnusson, D & Endler, N. S. (1997). *Personality at the Crossroads: Current Issues in Interactionism Psychology*. New Jersey. LEA.
- Malinin, G. (2009). *Psychological Factors Correlated to Secondary School Student's Propensity to Save a Principle of the Sufficiency Economy Philosophy*. (Master's Thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok.
- Numniam, S. (2003). *Psychological and Situational Factors Correlate of Responsible Behaviors of Junior High School Students*. (Master's Thesis). National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Saiphophu, K. (2003). *Psycho-social correlates of hygienic behavior of junior high school students*. (Master's Thesis). National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Seangdoun, N. & Intarakamhang, U. (2016). The Causal Relationship Model of Volunteering Behavior Affected on Retention in Volunteer Working of the Elderly Persons, Bangkok [in Thai]. *Journal of Behavioral Science for Development*, 8(2), 133-150.
- Suwandee, L. (2008). School Program, Family and Media Exposure as Correlates of Adolescence's Optimal Utilization Behavior, Bangkok [in Thai]. *Journal of Psycho-Behavioral Science: The Thai Behavioral System*, 5(2), 82-112.
- Wairojawittayakarn, J. (2008). *Antecedents and Consequences of Sufficient Behavior of Junior Secondary Students in Schools with Sufficiency Economy Project*. (Master's Thesis). National Institute of Development Administration, Bangkok.